sft: Informasjon

TA-nummer 2024/2004

# Miljøtekniske undersøkelser - utdyping av krav til innhold

**SFT ønsker å presisere kravene til innhold i miljøtekniske undersøkelser. Hensikten er å sikre tilstrekkelig gode rapporter allerede ved første gangs innsendelse til SFT slik at fordyrende og tidkrevende supplerende undersøkelser i etterkant unngås.**

Det nasjonale målet for arbeidet med forurenset grunn er gitt i Stortingsmelding nr. 8 (1999-2000). For arbeidet med såkalte B-liste-lokaliteter gjelder følgende mål:

"På de stedene med forurenset grunn der det er behov for videre undersøkelser, skal miljøtilstanden være avklart innen utgangen av 2005, så langt det finnes en ansvarlig i henhold til forurensningsloven."
Stortinget har uttrykt at det forventes "fulldokumentert måloppnåelse".

Som et ledd i arbeidet med å nå dette målet, har SFT og fylkesmannen gitt en rekke forurensere og grunneiere pålegg om å gjennomføre undersøkelser av lokaliteter de etter forurensningsloven er ansvarlige for. Undersøkelsesrapportene skal gi forurensningsmyndigheten nødvendig grunnlag til å vurdere om forurensningen utgjør en uakseptabel risiko for helse eller miljø i forhold til dagens eller planlagt arealbruk. Rapporten skal også gi grunnlag for å vurdere behovet for tiltak og eventuelt hva slags tiltak.

Erfaring viser at kvaliteten på undersøkelsene varierer sterkt. Gjennomgående er forbedringspotensialet størst når det gjelder vurdering av risiko for spredning av forurensninger til omkringliggende miljø. SFT og fylkesmannen har derfor måttet konstatere at et rekke undersøkelsesrapporter ikke oppfyller pålegg som er gitt.

## 1. Problembeskrivelse

Problembeskrivelsen skal gi en oversikt over eksisterende informasjon om mulig forurensning, arealbruk og resipienter og skal danne utgangspunkt for planlegging og gjennomføring av eventuelle videre undersøkelser. Problembeskrivelsen skal minimum inneholde en beskrivelse av følgende:

- **Mulige kilder**. Angi mulige stoffer, mengder, lokalisering etc. basert på historisk informasjon om aktiviteten på området.
- **Naturgrunnlaget.** Beskriv topografi, grunnforhold, grunnvann, resipienter etc.
- **Mulige spredningsveier.** Beskriv aktuelle spredningsveier.
- **Miljømål**. Beskriv/ utform miljømål som ivaretar miljø og menneskelig helse. Mål defineres på bakgrunn av eksisterende og planlagt arealbruk og eventuelle overordnede miljømål for kommunen.
- **Mulige helse- og/eller miljøkonflikter.** Gi svar på om det er mistanke om forurensninger som kan føre til helse- og/eller miljøkonflikter.
- **Vurdere behovet for prøvetaking**: Vurder behovet for prøvetaking og dokumenter resonnementet særlig godt dersom det konkluderes med at det ikke er behov for å prøveta.

## 2. Prøvetaking og analyser

Dersom problembeskrivelsen viser at det er behov for prøvetaking, skal det utarbeides en prøvetakingsplan. Planen skal baseres på kunnskapen om sannsynlig lokalisering av utslipp på eiendommen, enten de kommer fra punktkilde eller fra diffus kilde. Prøvetakingen må legges opp slik at undersøkelsen samlet sett vil gi det nødvendige beslutningsgrunnlaget for forurensningsmyndigheten. Dersom det er behov for supplerende undersøkelser, skal disse gjennomføres og innarbei-des i rapporten før den sendes inn. Følgende skal som et minimum beskrives:

- **Prøvetaking og prøvetakingsstrategi.** Beskriv og begrunn valg av prøvetakingspunkter.
- **Analyseprogram.** Utform programmet slik at det gjenspeiler antatt forurensning på området. Usikkerhet i forbindelse med prøvetaking og analyser skal vurderes.
- **Resultater av analyser i forhold til normverdier.** Gjennomfør risikovurdering hvis det påvises konsentrasjoner over normverdi.

*Statens forurensningstilsyn*
*Postboks 8100 dep,*
*N-0032 Oslo*

*Telefon:+47 22 57 34 00*
*Telefaks:+47 22 67 67 06*
*E-post:postmottak@sft.no*

*Internett: www.sft.no*
*Bestilling:*
*www.sft.no/skjema.html*

### 3. Risikovurdering

På bakgrunn av prøver som inneholder påviste kjemikalier med konsentrasjoner over normverdi, skal det gjennomføres risikovurdering. Den skal gi svar på om forurensningen utgjør en uakseptabel risiko for mennesker og miljø. Risikovurderingen skal inneholde:

- **Kilde- og arealanalyse**. Vurder kilden til forurensning (jf problembeskrivelsen) samt eksisterende og planlagt arealbruk. Velg relevante forurensningsparametere for beregning av akseptkriterier. Alle relevante stoffer skal tas med, også de SFT ikke har utarbeidet normverdier for.
- **Sprednings og transportanalyse**. Vurder spredning og transport i forhold til både helse og ytre miljø.
- **Eksponeringsanalyse.** Analysen skal beskrive hvordan menneske og miljø utsettes for forurensningen. Benytt eksponeringsskjema og fyll inn (se vedlegg til beregningsverktøyet).
- **Akseptkriterier.** Utarbeid stedsspesifikke akseptkriterier basert på miljømålene. Kriteriene skal være helse- og sprednings-relaterte.
- **Helse- og miljøeffekter**. Vurder effekter på helse og ytre miljø i forhold til blant annet normverdier og akseptkriterier.
- **Konklusjon.** Vurder bl.a. forurensningssituasjonen (utgjør den en uakseptabel risiko for helse og miljø?) og om det er behov for tiltak.

### 4. Tiltaksvurdering

En tiltaksvurdering skal inngå som siste ledd i undersøkelsen. Den skal skissere aktuelle tiltak. Den skal også inneholde en vurdering av behov for arealbruksbegrensning og overvåking.

**Viktig:** For at undersøkelsesrapportene skal utgjøre et tilstrekkelig grunnlag for myndighetenes beslutninger, må alle konklusjoner begrunnes og dokumenteres godt. Det må vises at hensyn til helse og miljø er ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

**For mer informasjon:**

- Risikovurdering av forurenset grunn - se særlig kapittel 20 (PDF-fil på 686 kB – TA-1629)
- Håndtering av grunnforurensningssaker. Foreløpig saksbehandlingsveileder (PDF-fil på 2730 kB – TA-1145)
- Risikovurderingsverktøy for forurenset grunn og veileder
- SFTs arbeid med forurenset grunn
- Miljøstatus i Norge

**Spørsmål til SFT/fylkesmannen**

- Ved saksbehandler/kontaktperson i påleggsbrevet.